

Betreft: commissiedebat passend onderwijs

Geachte leden van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Op 27 mei debatteert u over Passend Onderwijs. De Wet passend onderwijs is ingevoerd in 2014, maar nog steeds horen wij dagelijks verhalen van ouders met kinderen die vastlopen op school omdat school niet voorziet in de zorg en aandacht die hun kinderen nodig hebben. Steeds meer kinderen raken aan de zijlijn omdat het onderwijs nog onvoldoende toegankelijk en ondersteunend is. Dit zien we onder andere terug in het stijgende aantal thuiszitters.

Wij willen u voorafgaand aan het commissiedebat laten zien met welke obstakels kinderen nog altijd te maken hebben binnen het onderwijs. In de bijlage van deze brief vindt u daarom verhalen van ouders en kinderen die illustreren dat onderwijs nog lang niet altijd passend is voor alle kinderen. Deze verhalen staan niet op zichzelf. Ze sluiten aan bij landelijke monitors, inspectiesignalen en cijfers over thuiszitters en schoolverzuim.

Voorafgaand aan het debat vragen wij u als brede coalitie van ouder- en leerlingvertegenwoordigers drie doelen centraal te stellen: versterk de zorgplicht, ga van leerplicht naar leerrecht en neem reële stappen op weg naar daadwerkelijk inclusief onderwijs.

1. Voor morgen: versterk en handhaaf de zorgplicht zodat kinderen nú eerlijke kansen krijgen

Het huidige systeem laat nog steeds te veel kinderen zonder passende plek of begeleiding. Een duidelijkere en beter gehandhaafde zorgplicht kan scholen direct helpen meer verantwoordelijkheid te nemen voor het bieden van passend onderwijs. Het is belangrijk dat ouders al op korte termijn merken dat hun kinderen niet worden uitgesloten. Dat vraagt om een zorgplicht die naast wettelijke verankering ook zichtbaar wordt nageleefd en gehandhaafd in de praktijk.

Ouders melden regelmatig dat scholen de zorgplicht ontwijken of zich te snel 'handelingsverlegen' verklaren. Dit leidt tot weigering aan de schoolpoort, soms al vanuit de kinderopvang of peuterspeelzaal- of ongewenste overplaatsing, zonder dat voldoende is onderzocht wat een kind nodig heeft en hoe school dat zou kunnen bieden.

Wij vragen u om:

- Te voorkomen dat scholen selecteren aan de poort. Er moet transparantie komen in aanmeldingsprocedures door middel van openbaar beschikbare aanmeldformulieren en inzicht in het aantal beschikbare plaatsen. Uw Kamer heeft hier vorig jaar met de aangenomen motie Krul toe opgeroepen.¹
- Scherp toezicht op de naleving van de zorgplicht. Te vaak horen wij signalen over kinderen zonder schoolinschrijving, overvolle wachtlijsten en een gebrek aan passend schoolaanbod. Bij een effectieve handhaving van de zorgplicht op

---

¹ Kamerstuk 31 293, nr. 820

scholen zou dit niet kunnen gebeuren. We willen dat de Onderwijsinspectie in actie komt bij meldingen over het niet naleven van de zorgplicht, zodat het recht op onderwijs van kinderen wordt gegarandeerd.

- Directe en gerichte ondersteuning vanuit samenwerkingsverbanden voor 'handelingsverlegen' scholen. Handelingsverlegenheid zou een startpunt moeten zijn om scholen handelingsbekwaam te maken, niet een excuus voor de verwijdering van kinderen.

2. Voor de middellange termijn: maak de stap van leerplicht naar leerrecht

Het huidige systeem is sterk gericht op leerplicht en verzuimregistratie, terwijl voor ouders en leerlingen juist de toegang tot passend onderwijs bepalend is. Wanneer die toegang ontbreekt, leidt handhaven op aanwezigheid niet tot ontwikkeling, maar tot uitsluiting.

Een wetsvoorstel leerrecht zien wij als de enige juiste basis om de rechten van kinderen te verankeren. Hiermee verschuift de nadruk van een leerplicht naar een *recht* om te leren.

Een systeem dat het recht op onderwijs van kinderen centraal stelt, in plaats van de plicht aanwezig te zijn in het schoolgebouw, biedt alle kinderen, en zeker zij die nu uitvallen, meer mogelijkheden en perspectief om mee te doen. Het wettelijk vastleggen van leerrecht geeft een steviger basis voor het recht op ontwikkeling van ieder kind, in lijn met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind.

Wij vragen u:

- Wees terughoudend met sturen op verzuimcijfers en leerplicht. Zorg ervoor dat leerplichtambtenaren scholen en samenwerkingsverbanden erop aanspreken als er geen passende plek is voor een kind. Te vaak worden ouders hiervoor verantwoordelijk gehouden, terwijl er geen passend aanbod in de buurt is.
- Zorg ervoor dat alle kinderen het leerrécht hebben en kunnen verzilveren door wetgeving op te stellen vanuit het recht op onderwijs voor alle kinderen. Ook voor kinderen die nu een vrijstelling hebben.

3. Voor de langere termijn: werk doelgericht toe naar inclusief onderwijs in 2035

Voor onderwijs dat daadwerkelijk voor elk kind past is een toekomstgerichte en samenhangende aanpak nodig. De overheid streeft ernaar dat scholen in 2035 de overgang naar inclusief onderwijs hebben gemaakt, zoals ook benadrukt in het huidige regeerakkoord. Om deze doelstelling te kunnen realiseren, is het noodzakelijk dat het kabinet nu een samenhangende en doelgerichte aanpak voor de transitie ontwikkelt waarin ook langdurige zorg, opvang en de Jeugdwet betrokken worden, zodat alle kinderen in 2035 kunnen leren in een omgeving die diversiteit ondersteunt.

Hoewel het einddoel van inclusief onderwijs in 2035 gesteld is, ontbreekt een helder beeld van de concrete invulling daarvan en de noodzakelijke tussenstappen voor de komende jaren. Zolang er geen concreet plan ligt voor aanpassingen in huisvesting, wetgeving,

toezicht, (ontschotting van) financiële stromen en ondersteunings- en zorgstructuren, blijft de realisatie van inclusief onderwijs voor veel kinderen buiten bereik.

Wij vragen van u:

- Een concreet vierjarenplan met maatregelen en mijlpalen op korte termijn om te komen tot inclusief onderwijs in 2035. Hierbij horen in ieder geval afspraken over klassengrootte, aandacht voor inclusief onderwijs in de lerarenopleidingen en bijscholingsaanbod, benodigde wetswijzigingen, verandering van toezichtsystemen en een realistische, structurele bekostiging.
- Een tijdlijn met tussentijdse resultaten, zodat de voortgang richting inclusief onderwijs gevolgd kan worden.

Wij vragen u deze onderwerpen mee te nemen in het commissiedebat. Kinderen verdienen onderwijs dat hen ziet, ondersteunt en laat meedoen. Met duidelijke keuzes en gerichte stappen kan u ervoor zorgen dat passend en inclusief onderwijs voor ieder kind werkelijkheid wordt.

Met vriendelijke groeten,

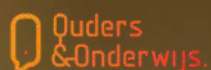
Ouders & Onderwijs
Ieder(In)
Oudervereniging Balans
LBVSO
Reformatorische Oudervereniging
Per Saldo
Stichting IQ+
Nederlandse Vereniging voor Autisme
Mama Vita
Belangenvereniging Intensieve Kindzorg
Stem van de VSO-leerling

LAKS
JongPIT
FODOK
Voor Werkende Ouders
MIND
Vereniging Openbaar Onderwijs
Stichting Zorgeloos naar school
OCO Amsterdam
Stichting het Gehandicapte Kind
Adviesraad Eigenwijsheid
Samen TrOtS

VERHALEN UIT HET PASSEND ONDERWIJS

Ontwikkeld door

ieder(in)

Deze bundel brengt ervaringen samen van ouders en leerlingen met passend onderwijs.

De casussen zijn verzameld door Ouders & Onderwijs, in samenwerking met twintig ouder- en leerlingorganisaties. Ze laten zien hoe passend onderwijs werkt in het dagelijks leven van kinderen en hun ouders, en waar het in de praktijk knelt. Beleidskeuzes en de uitvoering daarvan hebben directe invloed op ouders en kinderen. Met deze bundel willen we een meer concreet beeld geven van de praktijk en bijdragen aan het gesprek over hoe het passend onderwijs verder kan worden verbeterd.

Enkele namen, leeftijden en ervaringsverhalen zijn deels fictief of aangepast.

Het gehandicapte kind, onafhankelijke stichting met als droom: Een samenleving waarin kinderen met en zonder een handicap samen opgroeien.

Samen naar school

Een meisje van 6, we noemen haar Esmee, ging vanaf haar vierde met plezier naar school. Ze maakt vriendinnen in de kleuterklas en startte enthousiast aan groep 3. Daar bleek ze het niet vol te houden vanwege een langzamere ontwikkeling en inmiddels is er ook een vermoeden van autisme. School kon haar niet de juiste ondersteuning bieden en verwees haar door naar een speciale school, driekwartier rijden verderop.

Al na een half jaar zagen de ouders hoe Esmee vereenzaamde. Ze hoorde niet meer bij de vrienden die ze op school had gemaakt en bij haar in de buurt wonen. De school weet dat er meer leerlingen zijn zoals zij en dacht na over het starten van een Samen naar School-klas. Maar daarvoor is de financiële bijdrage vanuit het onderwijs te laag en de school zelf heeft geen financiële reserves.

De school wil graag iets betekenen voor Esmee en zoekt naar een oplossing waardoor Esmee met extra ondersteuning minstens één dag in de week naar de eigen school in de buurt kan. Maar het stigma is al gegeven: Esmee is anders en hoort er maar af en toe bij.

Wél leerbaar!

Zehra is een meisje van 11. Ze heeft een verstandelijke beperking en bij de observatie in de kleuterklas kreeg ze het uitstroomadvies: 'dagbesteding, niet leerbaar'. Dus werd ze ontheven uit de leerplicht.

Maar Zehra is hartstikke leerbaar. Ze gaat nu al een aantal jaar naar een Samen naar School-klas. Daar doet ze rekenlessen mee in groep 3, want dat past bij haar cognitieve niveau. Voor de sociale activiteiten haakt Zehra aan bij groep 5, want daar zitten de kinderen met wie ze kan spelen en zingen. Omdat Zehra meedraait op de reguliere school, kent ze ook de kinderen uit de buurt. Dat maakt meedoen met de Carnavalsoptocht een stuk leuker!

Er zijn veel meer jongens en meisjes zoals Zehra. Ouders zien dat hun kind leerbaar is en meer willen dan alleen dagbesteding. En ze willen, net als andere ouders, in de ochtend op het schoolplein staan. Alleen wanneer je de zorg in onderwijstijd goed regelt, dan kun je ook voor deze kinderen inclusief onderwijs passend maken. Zo geef je de kinderen en hun ouders de kans een netwerk op te bouwen in hun eigen omgeving.

Oudervereniging Balans, een vereniging die ouders van kinderen en jongeren met leer- en gedragsproblemen, ontwikkelingsstoornissen of speciale onderwijsbehoeften ondersteunt.

Dagelijks hoort Oudervereniging Balans verhalen van ouders en kinderen die vastlopen in het onderwijs. Verhalen van wanhoop, uitval en gezinnen die onder grote druk staan. De officiële aantallen uitvallers laten maar een deel van het werkelijke aantal zien. Kinderen vallen niet uit omdat ze niet willen, maar omdat het onderwijs onvoldoende aansluit bij de verschillen tussen kinderen. Zolang het systeem daar onvoldoende ruimte voor biedt, zal dit probleem blijven groeien. Een voorbeeld hiervan is Sara.

Sara (14) valt niet uit omdat ze niet kan of wil leren

Sara is moe. Niet gewoon moe, maar uitgeput. Van school. Van praten. Van wachten. Van niet nagekomen afspraken. Ze wil leren. Dat kon ze ook. Tot ze zich niet meer veilig voelde op school. En steeds vaker werd gepest. Ze viel uit. Toch moest ze terug. Ze vonden dat ze 'normaal' mee moest doen in de klas.

Er werden afspraken gemaakt. Een rustige plek. Langzaam opbouwen. Minder prikkels. In de praktijk lukte het niet. Afspraken vervielen. Docenten wisselden. Pauzes waren onrustig. En het pesten stopte niet. Sara trok zich terug. Eerst een beetje. Toen helemaal: "Ik ben zo moe van alles. Soms wil ik gewoon dood".

Haar ouders trekken wederom aan de bel. De jeugdarts spreekt van een schooltrauma. Teruggaan is nu geen optie. Dus zit Sara thuis. In overleggen gaat het ondertussen over regels, verantwoordelijkheden en systemen. Over wie wat moet doen en betalen. Ondertussen verdwijnt Sara steeds verder uit beeld. Ze wil zich veilig voelen. Met rust gelaten worden. Sara valt niet uit omdat ze niet kan of wil leren. Ze valt uit omdat er geen plek is waar ze wél kan zijn.

Zie het rapport 'Thuiszitters Tellen, een ander licht op passend onderwijs' op www.balansdigitaal.nl

ieder(IN), netwerk voor mensen met een beperking of chronische ziekte.

Een meisje met een ernstig meervoudige beperking gaat met veel plezier naar een school voor voortgezet speciaal onderwijs. Ook haar ouders zijn tevreden. Ineens krijgen de ouders via de directeur van de school te horen dat het samenwerkingsverband de TLV stopt wanneer het meisje 17 jaar wordt. Ze moet dan naar dagbesteding. De ouders krijgen dit niet rechtstreeks te horen, maar via de schoolleider. Ook al zijn er landelijke afspraken gemaakt om onderwijs niet voortijdig te stoppen. Na een gesprek tussen de directeurs van de school en het samenwerkingsverband wordt de TLV alsnog met een jaar verlengd. Eerder was de TLV-hoog al eenzijdig door het samenwerkingsverband omgezet naar een TLV-midden. Naar aanleiding van een bezwaar werd alsnog een TLV-hoog toegekend.

Dit verhaal laat zien dat niet het recht op onderwijs en ontwikkeling van kinderen voorop staat in passend onderwijs, maar de bekostiging. Kinderen met een beperking (TLV-hoog) drukken in het huidige systeem voor het samenwerkingsverband te zwaar op de kosten in de regio. Zij moeten dan het onderwijs al jong verlaten, terwijl ze nog helemaal niet uitgeleerd zijn, en er veel te weinig ontwikkelingsgerichte dagbesteding is in heel Nederland.

ieder(in)

OCO, organisatie die Amsterdamse ouders, leerlingen en studenten informeert, adviseert en verbindt.

Een moeder krijgt van de basisschool te horen dat haar dochter veel hulp nodig heeft op school. Ze kan het beste een overstap maken naar het speciaal basisonderwijs. Moeder heeft hier vraagtekens bij. Er is veel gebeurd in het gezin de afgelopen periode en het is juist daarom belangrijk dat haar dochter op school kan blijven. Ook heeft de school niet eerder een plan opgesteld. Hoe weten ze dan nu al dat de hulp niet geboden kan worden? Moeder probeert dit uit te leggen, maar de school houdt voet bij stuk. Ook krijgt moeder te horen dat haar dochter straks nog maar halve dagen naar school mag terwijl er gekeken wordt naar de aanvraag van een toelaatbaarheidsverklaring.

Moeder verliest het vertrouwen in school, en gaat daarom zelf op zoek naar een andere school in de buurt. Ze gaat rondbellen, maar krijgt steeds te horen dat er geen plek is. Op de website van de scholen kan ze er geen informatie over vinden. En dan hoort ze dat er voor een andere leerling wél plek is op één van deze scholen. Wordt haar kind dan toch geweigerd omdat ze extra ondersteuning nodig heeft?

Zorgeloos naar school, een stichting met als missie dat alle leerlingen met een chronische aandoening zorgeloos naar school kunnen.

Mijn dochter van 14 jaar heeft sinds begin van de brugklas chronische hoofdpijn met migraine ontwikkeld. Zij heeft 24 uur per dag hoofdpijn. Ze is ondertussen bij een lager niveau ingestroomd, omdat we dachten dat het te zwaar voor haar was. Nu doet ze het tweede leerjaar over. Ondanks therapieën gevolgd te hebben, lukt het haar niet om een volle week één uur per dag naar school te gaan.

School heeft gisteren in het MDO aangegeven dat ze niet meer naar school hoeft te komen. Ze gaat het toch niet redden en ze mag niet nog een keer het 2e leerjaar over doen. We kunnen vrijstelling van school aanvragen, maar dit betekent dat ze dan geen doel meer heeft. Ze is sinds 4 weken met medicatie begonnen. We hopen dat ze hierdoor wat meer aankan. Maar we hebben het gevoel dat school echt van haar af wil.

JongPit, een organisatie voor én door jongeren van 15 tot 35 jaar met een chronische aandoening en/of beperking.

Leerlingen in het onderwijs ervaren diverse problemen, zo horen wij bij JongPIT dat er scholen zijn die niet of onvoldoende toegankelijk zijn. Daarnaast is het wisselend per onderwijsinstellingen welke mogelijkheden voor ondersteuning gezien en geboden worden. Hierdoor moet een deel van de leerlingen met een beperking verder reizen, kunnen niet met hun buurtgenoten naar school of zitten thuis door onvoldoende ondersteuning. Hulpmiddelen zoals klassencontact kan leerlingen helpen die niet hele dagen op school kunnen zitten, in het ziekenhuis liggen of om andere redenen niet fysiek aanwezig kunnen zijn op school.

JongPIT'er Merel (16) werd niet aangenomen bij de middelbare school bij haar in de buurt, hierdoor moet zij op dit moment een uur naar school reizen. Zij kan 4 dagen per week 2 uur per dag les volgen, maar haalt dit wegens haar medische afspraken vaak alsnog niet. Verschillende dingen zouden haar kunnen helpen.

Klassencontact kan ervoor zorgen dat Merel alsnog haar connectie met haar klas houdt. Daarnaast zou begeleiding die op haar aangepast is ervoor kunnen zorgen dat zij haar diploma kan halen. En wanneer de reistijd korter zou zijn, kan zij langer aanwezig zijn op school.

JONGPIT
perspectief.inclusie.talent

Voor werkende ouders, een stichting die werk-, gezin en zorgbalans voor ouders makkelijker wil maken.

Een meisje van 13 is in de zomervakantie van de havo naar het vmbo gegaan. Naar een nieuwe school en een nieuwe klas. Hartstikke spannend! Na 3 maanden begon ze zich ziek te melden of ging ze al na het eerste lesuur naar huis. Dit gebeurde steeds meer, dus werd er hulp ingeschakeld. Binnen 3 maanden waren er 7 professionals betrokken die allemaal zeiden dat ze naar school moest. Haar ouders zijn het hiermee eens.

Toch staat ze elke ochtend huilend bovenaan de trap. Het gaat van kwaad tot erger. De professionals adviseren een autistisch spectrum onderzoek. Het meisje is een zijinstromer en er wordt gezegd dat ze dit jaar niet gaat halen. Hierdoor moet ze van school en kan ze daarna alleen nog naar MBO niveau 1.

In al deze tijd is er nog nooit aan het meisje gevraagd wat er aan de hand is. Uiteindelijk stelde iemand haar toch deze vraag. Haar antwoord: ze wilde heel graag een vriendinnetje in de klas, maar ze vond geen aansluiting. Ze wilde gewoon iemand om naast te zitten in de klas en tijdens de pauzes. Maar in plaats van te kijken naar een andere klas, wordt er nu een autistisch spectrum onderzoek gedaan. Inmiddels lopen de kosten op terwijl een andere klas de oplossing lijkt te zijn. Een andere klas lijkt onmogelijk, want zoals school zei: “als we daaraan beginnen, is het hek van de dam”.

**VOOR WERKENDE
OUDERS**

IQ+, een stichting voor mensen die te maken hebben met (kenmerken van) hoogbegaafdheid.

Een meisje van 7 jaar zit op de basisschool. Ze kon al lezen en schrijven voordat ze naar school ging. Vanaf de start zien ouders haar plezier op school verdwijnen. Het meisje heeft buikpijn, huilt en wil niet meer naar school. In de gesprekken met school wordt dit ook herkend. In een MDO wordt afgesproken dat zij meer passend aanbod nodig heeft, onder andere via een bovenschoolse plusklas.

Ze melden het meisje aan, maar de plusklas blijkt vol. Er is geen alternatief beschikbaar binnen school of het samenwerkingsverband. Ouders en school gaan op zoek naar een andere oplossing en vinden extern een passend aanbod. De kosten hiervan komen echter bij de ouders te liggen. De school stelt een eenmalige bijdrage van €525,- beschikbaar.

Deze casus staat niet op zichzelf. In veel trajecten zien wij dat wanneer een passend aanbod ontbreekt, de verantwoordelijkheid verschuift naar ouders. Toegang tot passend onderwijs wordt daarmee afhankelijk van beschikbaarheid en financiële draagkracht. Dit terwijl het kind duidelijk aangeeft wat er nodig is om weer tot ontwikkeling te komen.

Fodok, oudervereniging van ouders met kinderen die doof, slechthorend of communicatief meervoudig beperkt (CMB) zijn.

Een ernstig slechthorende leerling stroomt vanuit het cluster-2-onderwijs door naar een reguliere basisschool. In cluster 2 kreeg hij ondersteuning in Nederlands met Gebaren (NmG). Nederlandse Gebarentaal (NGT) was daar niet vanzelfsprekend beschikbaar. In het regulier onderwijs valt ook die visuele ondersteuning grotendeels weg.

In de klas spreken docenten geen gebarentaal en een tolk is niet altijd aanwezig. De leerling ziet beweging, hoort losse geluiden, maar mist regelmatig de kern van wat er gezegd wordt. Zijn ouders blijven zich afvragen: krijgt hij alles wel mee?

De school zet zich in binnen de mogelijkheden die er zijn. Docenten volgden de workshop 'Ervaar doof- en slechthorendheid.' Klasgenoten kregen een korte introductie in gebaren. Er wordt een tolk ingezet wanneer dat lukt. Deze inzet helpt, maar is afhankelijk van beschikbaarheid en lokale bereidheid.

De situatie laat zien hoe groot het verschil kan zijn tussen onderwijssettings, en hoe bepalend de aanwezigheid van visuele ondersteuning is voor toegang tot taal, begrip en deelname.

Onderwijsaffaire, belangengroep die zich tot doel heeft gesteld te strijden voor wettelijk geborgd leerrecht voor élk kind, zoals bedoeld wordt in het IVRK.

Een jongen van 11 jaar komt thuis te zitten nadat zijn basisschool aangeeft “handelingsverlegen” te zijn. Ondanks herhaalde verzoeken van ouders wordt geen passend alternatief geboden. De school verwijst naar het samenwerkingsverband, dat op zijn beurt aangeeft dat er geen plek beschikbaar is binnen het speciaal onderwijs. Ondertussen loopt de leerachterstand op en valt de jongen steeds verder buiten het onderwijssysteem.

De ouders proberen zelf oplossingen te organiseren, maar lopen vast in procedures, onduidelijkheid en gebrek aan regie. Er is geen instantie die verantwoordelijkheid neemt voor het realiseren van onderwijs. In gesprekken wordt vooral gekeken naar wat niet kan, in plaats van wat nodig is.

Na ruim een jaar zonder onderwijs ontwikkelen zich ook psychische klachten. Het gezin ervaart stress, machteloosheid en verlies van vertrouwen in het schoolsysteem. Pas na escalatie en externe druk komt er een tijdelijke oplossing, die echter niet structureel is.

Deze casus laat zien dat het huidige systeem onvoldoende waarborgen biedt om het recht op onderwijs daadwerkelijk te realiseren. Het ontbreken van regie, afdwingbaarheid en passende voorzieningen leidt ertoe dat kinderen langdurig buiten beeld raken.

Samen TrOtS, belangenvereniging van, voor en door mensen met een Taalontwikkelingsstoornis (TOS).

Liam is 9 jaar en heeft een taalontwikkelingsstoornis (TOS), een neurobiologische stoornis die voorkomt bij 5–7% van alle schoolgaande kinderen. Hij zit in groep 5 van een reguliere basisschool. Liam is leergierig en sociaal, maar het begrijpen en verwerken van taal kost hem veel meer tijd dan zijn klasgenoten.

In de klas merkt hij dat hij vaak te laat is met het volgen van instructies. Wanneer de leerkracht meerdere stappen tegelijk uitlegt, raakt hij het overzicht kwijt. Hij stelt weinig vragen, omdat hij bang is om “lastig” te zijn. Tijdens groepswerk praat hij nauwelijks mee: hij heeft tijd nodig om woorden te vinden, maar de groep gaat door.

Thuis komt Liam uitgeput aan. Zijn ouders zien dat hij hard werkt, maar dat het hem steeds meer moeite kost om mee te komen. De school wil hem ondersteunen, maar mist structurele TOS-expertise en duidelijke kaders voor passende ondersteuning. De logopedist, school en zorg werken niet vanuit één plan, waardoor Liam tussen de schotten valt.

Liam heeft toegankelijke en afgestemde ondersteuning nodig, zodat hij kan leren op een manier die past bij hoe hij taal verwerkt.

Stem van de VSO-leerling, Een groep enthousiaste leerlingen die het belangrijk vindt dat de stem van de VSO-leerling gehoord wordt.

Het Kompascollege is een school voor voortgezet speciaal onderwijs. Op de school is een actieve leerlingenraad aanwezig. Op ons schoolbezoek dit jaar aan deze school en leerlingenraad spraken wij Julia.

Julia is 16 jaar en heeft het naar haar zin op de school waar ze nu zit. Een tijdje terug werd er met haar gekeken naar een mogelijke overstap naar een reguliere middelbare school. Toen ze deze school bezocht met haar ouders, voelde de sfeer niet goed aan voor haar. Op haar eigen school voelt ze zich veilig, gezien en gehoord, zowel door haar medeleerlingen als docenten. Dit ontbrak voor haar op de reguliere middelbare school. Sociale veiligheid is niet iets wat je zomaar met regels en wetgeving kan creëren. Toch is het belangrijk dat een school een sociaal veilige en vertrouwde omgeving is. Op de route naar inclusief onderwijs is het dan ook belangrijk dat ook hier aandacht aan wordt besteed.

Leerlingenbelang-VSO, belangenbehartiger voor kinderen en jongeren van 4 tot 27 jaar met een beperking, neurodiversiteit en/of extra ondersteuningsbehoefte.

Brief van Myrthe (11)

Lieve politiek mensen,

Deze dichte-deur-brief is voor jullie.

Ik hoop dat jullie mijn probleem gaan oplossen.

Ik heet Myrthe en ik ben 11 jaar. Ik woon vlak bij een school. Elke dag zie ik door mijn raam kinderen naar school lopen en fietsen.

Mijn rugzak staat al heel lang voor niks klaar, al 821 dagen... Ik heb daarin een Stitch broodtrommel en beker, ik denk dat ik daar nu wel een beetje te groot voor ben. Soms doe ik mijn rugzak om, en speel ik dat ik naar school ga.

Mijn ouders bellen met heel veel scholen en zeggen dan dat ik autisme en ADHD heb. Ze vragen om een plekje, maar dat plekje is de golden ticket van Sjakie. Die was in de film heel zeldzaam hè, en zo voelt dat bij mij ook. Ik heb geen golden ticket, maar ik heb wel een zwarte map over mij waar heel veel rotzooi in staat. En als scholen die lezen, willen ze mij niet meer.

Ik mocht een keer gaan kijken op een school. Ik had heel hard geoefend en afgekeken bij andere kinderen hoe ik moest zijn, want misschien kreeg ik dan een plek. Maar toen ik naar het gezicht van de directrice en mijn ouders keek, werd ik bang. Ik zag het al. Er was weer geen plek voor mij.

Ik moest heel hard huilen en ik heb keihard tegen hun deur geschopt.

Mijn hoofd wordt druk en soms ook heel erg verdrietig. Ik wil gewoon mezelf zijn én naar school. Ik zie de school elke dag, maar de school ziet mij niet. Waarom mogen scholen nee zeggen? Waarom mag ik niet meedoen?

Ik voel me buitengesloten, omdat ze zeggen dat ik anders ben en daarom niet mag meedoen.

Willen jullie zorgen dat er ook voor mij een plek komt?

En mag ik met jullie komen praten?

Groetjes en love van Myrthe

